

INFORMAČNÉ INTERAKCIE 2025 – AI GRAMOTNOSŤ, INFORMAČNÁ TVORIVOSŤ A ETIKA DIGITÁLNEJ PRAXE

PhDr. Jakub Fázik, PhD.; jakub.fazik@cvtisr.sk; (Centrum vedecko-technických informácií SR)

V piatok 28. novembra 2025 sa na Katedre knižničnej a informačnej vedy Filozofickej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave uskutočnil 11. ročník medzinárodnej konferencie a metodologického seminára Informačné interakcie. Podujatie pokračovalo v línii tém z predchádzajúcich rokov, no zároveň ukázalo, že diskusia o umelej inteligencii už nie je otázkou hypotetického vývoja, ale reálnej praxe. Kým ostatné ročníky dominovali úvahám o etike a tvorivosti, tohtoročná diskusia sa sústredila na transformáciu informačných činností a gramotností v prostredí generatívnej AI.

<https://doi.org/10.52036/1335793X.2025.2.71-72>

Účastníkov konferencie privítala prof. PhDr. Jela Steinerová, PhD., spolu s prodekanou fakulty doc. Mgr. Luciou Lichnerovou, PhD., a vedúcim usporiadateľskej katedry prof. PhDr. Jaroslavom Šušolom, PhD. Úvodný blok otvoril **Zdeněk Smutný** (Vysoká škola ekonomická v Praze/ University of Ljubljana), ktorý sa vo svojom pozvanom príspevku venoval premenám akademického publikovania a vedeckého prostredia pod vplyvom generatívnej AI. Smutný upozornil na rastúcu závislosť akademického ekosystému od neetických praktík („research paper mills“), ktoré v kombinácii s generatívnymi modelmi vytvárajú novú formu devalvácie vedeckej práce. Problém už nie je len technický, ale aj spoločenský: dôsledkom je nielen masívny nárast retraktí publikovaných textov, ale aj ohrozenie dôvery v akademické poznanie. Príspevok tak otvoril tému, ktorá sa neskôr prelínala celým programom – AI ako nástroj, ktorý neumožňuje len nové formy tvorby, ale aj nové formy zneužívania.

V teoreticko-empirickej rovine pokračovala **Paulina Motylińska** (University of the National Education Commission, Krakow), ktorá v spolupráci s Annou Pieczka-Węgorzewicz skúmala, ako obsah vytvorený AI ovplyvňuje percepciu informačnej bezpečnosti študentov. Výsledky naznačili paradox: čím viac študenti nástroje AI používajú, tým viac sú presvedčení, že rozumejú informáciám, no zároveň klesá ich schopnosť rozlišovať dôveryhodnosť zdrojov.

Téma emocionálnych a pracovných aspektov digitalizovaného prostredia zaznela v príspevku **Karen Marie Øvern** (Norwegian University of Science and

Technology), ktorý bol pripravený v spolupráci s Hege Kristin Ringnes (Oslo Metropolitan University) a Eleonou Mariou Springall (University of Toronto Libraries). Výskum sa zameriaval na emocionálnu prácu v akademických knižniciach a ukázal, že digitalizácia služieb neme- ní len technologické procesy, ale zároveň zvyšuje emocionálne a sociálne nároky profesie, keďže technická zmena prináša nové formy pracovného stresu.

Druhý blok prepájal diskusiu o tvorivosti s otázkou gramotností. **Michal Černý** (Masarykova univerzita v Brně) analyzoval vzťah medzi digital wellbeingom a informačnou tvorivosťou v interakcii s generatívnou AI, pričom upozornil, že tvorivosť nemožno redukovat' na technickú produktivitu. **Jela Steinerová** predstavila výskum faktorov informačnej tvorivosti vo vedeckej a akademickej komunikácii a poukázala na posun od individuálnej kreativity k hybridnej ko-kreativite človeka a AI, ktorá mení aj tradičné chápanie autorstva. Diskusiu doplnila **Naděžda Firsová** (Národní technická knihovna Praha) mapovaním podpory začínajúcich výskumníkov, ktorá sa v českom prostredí posúva od tradičnej informačnej gramotnosti smerom k akademickej a AI gramotnosti. **Milan Regec** (FiF UK v Bratislave) položil otázku, či v kontexte vysokoškolského vzdelávania „outsourcujeme vlastné myslenie“, čím otvoril širší problém rozdelenia práce medzi človeka a automatizované systémy pri štúdiu, analýze a tvorbe textu.

Záverečný blok prepájal praktické služby a metodologické implikácie. **Annamária Brijaková** (VÚDPaP) zdôraznila potrebu rozvíjať AI gramotnosť ako etickú a tvorivú

kompetenciu, nie ako technickú zručnosť. **Michaela Dombrovská** (Slezská univerzita v Opavě) rozšírila svoj výskum informačnej hygieny o návrhové aspekty kurzov a metodík. **Ladislav Svršek** (Albertina icome Bratislava, s.r.o.) predstavil praktické využitie AI nástrojov v informačných službách a **Ekaterina Pavelková** (KKIV FiF UK v Bratislave) sa sústredila na využitie AI pri benchmarkingu informačných procesov.

Panelová diskusia aj parciálne diskusie po jednotlivých blokoch podčiarkli, že transformácia informačnej vedy nie je otázkou algoritmov, ale spôsobov myslenia o informáciách, kompetenciách a zodpovednosti v digitálnej kultúre.

Informačné interakcie 2025 ukázali, že v prostredí generatívnej AI už nejde o to, či budeme technológie používať, ale ako budeme formovať informačné a akademické prostredie, aby ostalo dôveryhodné, kreatívne a etické. Konferencia sa uskutočnila v rámci projektu EÚ **NextGenerationEU** prostredníctvom Plánu obnovy a odolnosti SR (č. 09I03-03-V04-00239, Information creativity in digital environment – InCreDe) a projektu **KEGA 068UK-4/2025 Kultivácia etických praktík pri práci s informáciami v univerzitnom prostredí (KEPUP)**. Zborník abstraktov (ISBN 978-80-8127-441-1) je zverejnený na webovom sídle konferencie www.informationinteractions.com. Mediálnym partnerom konferencie je časopis *ITlib. Informačné technológie a knižnice*.

Foto: Facebook Katedra knižničnej a informačnej vedy